

2023/0260R(NLE)

7.12.2023

TUAIRIM

ón gCoiste um Thalmhaíocht agus um Fhorbairt Tuaithe

chuig an gCoiste um Thrádáil Idirnáisiúnta

ar an gCreat-Chomhaontú Ardleibhéil idir an tAontas Eorpach agus a Bhallstáit, de pháirt, agus Poblacht na Sile, den pháirt eile (2023/0303(NLE))

Rapóirtéir don tuairim: Francisco Guerreiro

PA_NonLeg

MOLTAÍ

Iarrann an Coiste um Thalmhaíocht agus um Fhorbairt Tuaithe ar an gCoiste um Thrádáil Idirnáisiúnta, mar an coiste atá freagrach, na moltaí seo a leanas a ionchorprú ina thairiscint i gcomhair rúin:

- A. de bhrí gurb í an tSile an tríú comhpháirtí trádála is mó atá ag an Aontas i Meiriceá Laidineach agus gur comhpháirtí trádála fadtéarmach straitéiseach í, arb iad torthaí, éisc agus táirgí foraoise a honnmhairí príomha don Aontas;
 - B. de bhrí go bhfuil an Comhaontú Comhlachais idir AE agus an tSile, atá i bhfeidhm ó 2003 i leith, tar éis an trádáil dhéthaobhach a leathnú go suntasach, lena n-áirítear san earnáil agraibhia, rud a fhágann gurb í an tSile an tríú comhpháirtí trádála is mó atá ag an Aontas, agus gur gá anois í a nuachóiriú agus a nuashonrú i bhfianaise an athraithe atá tagtha ar an tírdhreach, lena n-áirítear trí shochair fhrithpháirteacha a chur ar fáil do na hearnálacha agraibhia in AE agus sa tSile, agus slite beatha atá ag brath ar an talmhaíocht áitiúil á gcaomhnú ag an am céanna;
 - C. de bhrí, mar gheall ar na géarchéimeanna domhanda a thit amach le déanaí agus cogadh foghach na Rúise i gcoinne na hÚcráine, gur leagadh béim ar an ngá atá le comhpháirtithe trádála éagsúla agus slabhraí soláthair bia iontaofa i slabhraí luacha domhandaithe athraitheacha, chomh maith leis an ngá atá ann ar gcóras bia a dhéanamh níos athléimní agus a bheith in ann déileáil go neamhspleách le géarchéimeanna a bheidh ann amach anseo, trí úsáid níos éifeachtúla a bhaint as ionchuir; de bhrí gur bealach amháin é chun an riachtanas seo a chomhlíonadh ná trí chaidrimh shóisialta, eacnamaíocha agus pholaitiúla a neartú le comhpháirtíochtaí a bhfuil tuairimí cosúla acu amhail an tSile; de bhrí gur cheart do AE agus dá chomhpháirtithe trádála comhaontuithe trádála a dhearadh chun slándáil an tsoláthair bia agus táirgeadh talmhaíochta inbhuanaithe a choinneáil do na comhpháirtithe uile;
 - D. de bhrí go bhfuil an tSile ag neartú a comhair le AE maidir le slabhraí soláthair inbhuanaithe d'amhábhair, lena n-áirítear amhábhair chriticiúla, trí thionscadail chomhpháirteacha a fhorbairt agus naisc trádála agus infheistíochta a éascú;
 - E. de bhrí gur cheart do bheartas trádála an Aontais rannchuidiú le caighdeáin chomhshaoil agus leasa ainmhithe a ardú agus cosaint agus urraim do chearta an duine a áirithiú, go háirithe cearta dúchasacha, an ceart chun bia agus uisce, agus cearta tuathánach agus daoine eile a oibríonn i gceantair thuaithe, agus é mar aidhm leis sin ardchaighdeáin agus machaire comhréidh a ráthú; de bhrí gur cheart a chur san áireamh sa bheartas trádála freisin a thábhachtaí atá sé cosaint tásc geografach do tháirgí agraibhia a leathnú chun caomhnú bharántúlacht ghastranómach an dá chomhpháirtí trádála a áirithiú;
1. á chur i bhfios gur geal léi nuachóiriú an chaidrimh trádála idir an tAontas agus an tSile trí fhorálacha inbhuanaitheachta nua a chuimsiú sa chaibidil maidir le trádáil agus forbairt inbhuanaithe den Chreat-Chomhaontú Ardleibhéil idir an tAontas agus an tSile, chomh maith le clásal athbhreithnithe chun caighdeáin chomhshaoil agus shóisialta athraitheacha a chur san áireamh, agus, den chéad uair, caibidil thiomnaithe maidir le trádáil agus comhionannas inscne; ag tabhairt dá haire, áfach, go bhfuil easpa smachtbhannaí sa chaibidil maidir le trádáil agus forbairt inbhuanaithe; ag leagan béim

ar an ngá atá le cur chun feidhme éifeachtach na bhforálacha inbhuanaitheachta a áirithiú; á iarraidh ar an gCoimisiún agus ar an gComhairle machnamh a dhéanamh ar dhéileáil le talmhaíocht agus bia i gcreat tiomnaithe i gcaidreamh trádála déthaobhach agus iltaobhach an Aontais;

2. á chur in iúl gur oth léi, cé go gceanglaítear leis an gCreat-Chomhaontú Ardleibhéil ar an dá pháirtí rannchuidithe arna gcinneadh go Náisiúnta a chur chun feidhme, nach dtagann Comhaontú Pháras ná coinbhinsiúin na hEagraíochta Idirnáisiúnta Saothair (EIS) faoin bpríomhchaibidil maidir le réiteach díospóidí; ag tabhairt dá haire nach bhfuil an chaibidil maidir le trádáil agus forbairt inbhuanaithe (TSD) i gcomhréir ach go páirteach leis an athbhreithniú ar thrádáil agus forbairt a ghlac an Coimisiún; á aithint go n-iarrtar sa ráiteas ón Aontas Eorpach agus ón tSile maidir le caibidil i ndáil le trádáil agus forbairt go ndéanfaí athbhreithniú ar theacht i bhfeidhm an Chreat-Chomhaontaithe Ardleibhéil; á iarraidh go ndéanfaí smachtbhannaí maidir le neamhchomhlíonadh a chur san áireamh san athbhreithniú sin atá beartaithe; ag tabhairt dá haire gur feabhas é an sásra leasaithe um réiteach díospóidí lena ndaingnítear torthaí agus lena dtugtar aghaidh ar neamhchomhlíonadh i gcomparáid le formhór na gcomhaontuithe saorthrádála a comhaontaíodh roimhe seo;
3. á aithint go bhfuil deireadh á chur le taraifí ar onnmhairí AE, rud a d'fhágfadh 99.9 % d'onnmhairí saor ó tharaifí, a d'fhéadfadh a bheith fabhrach do tháirgeoirí táirgí agrairbhia ardcháilíochta an Aontais; á chur i bhfáth, ag an am céanna, a thábhachtaí atá sé earnálacha leochaileacha talmhaíochta AE a chosaint trí tharaif-chuótaí; á chur in iúl gur geal léi nach bhfuil méadú uathoibríoch bliantúil san áireamh a thuilleadh sna taraif-chuótaí le haghaidh mairteola agus uaineola, ar táirgí íogaire iad an dá tháirge, toisc go gcuirtear méid seasta ina ionad sin lena n-áiritheofar rochtain níos cobhsaí agus níos teoranta ar an margadh do tháirgí feola na Sile amach anseo; á iarraidh ar an gCoimisiún a mheasúnú tionchair carnach ar thionchar na gcomhaontuithe trádála uile ar earnáil talmhaíochta AE a thabhairt cothrom le dáta agus, go sonrath, meastóireacht a dhéanamh ar chomhpháirteanna talmhaíochta AFA mar aon le lamháltais faoi shocruithe trádála eile atá ann cheana agus atá beartaithe chun nach gcarnfar iad ar bhealach iomarcach;
4. ag aithint na n-iarrachtaí a rinneadh maidir le táirgí talmhaíochta íogaire AE amhail feoil (mairteoil, éanlaith chlóis, muiceoil agus caoireoil), torthaí agus glasraí áirithe (e.g. gairleog, sú úll, sú fionchaor) agus ola olóige trí rochtain theoranta agus rialaithe a fhorchur ar tháirgí an-íogair lena n-úsáidtear taraif-chuótaí agus trí shiúcra agus bananaí a eisiamh ó aon léirscaoileadh trádála d'fhonn táirgeadh AE a chosaint; á iarraidh go mbeadh aon lamháltais trádála a bheidh ann amach anseo nó lamháltais trádála athbhreithnithe coinníollach ar chaighdeáin táirgthe a chomhlíonadh lena dtugtar ráthaíochtaí atá coibhéseach le ráthaíochtaí AE maidir le sábháilteacht bia, inbhuanaitheacht, leas ainmhithe agus dálaí sóisialta;
5. ag aithint go dtugann an Creat-Chomhaontú Ardleibhéil cosaint rathúil do 216 thásc geografach talmhaíochta breise de chuid an Aontais agus 18 dtásc geografach ón tSile, sa bhreis ar na comhaontuithe atá ann cheana maidir le fionta agus biotáillí, lena gcosnaítear 1745 thásc geografach AE d'fhionta agus 257 dtásc geografach AE do bhiotáillí agus fionta cumhraithe; á iarraidh ar an gCoimisiún a áirithiú go ndéanfar rialacha cosanta táisc gheografaigh a fhorfheidhmiú go héifeachtach do tháirgí AE sa

tSile agus machnamh a dhéanamh ar chur le liosta na dtáirgí le tásca geografacha atá faoi chosaint;

6. á chur in iúl gur geal léi go n-áirítear caibidil ar leith maidir le córais bia inbhuanaithe lena gcuirtear comhar déthaobhach agus idirnáisiúnta chun cinn maidir le córais bia inbhuanaithe, lena n-áirítear forálacha maidir le leas ainmhithe, go háirithe gealltanais fhrithpháirteacha chun deireadh a chur de réir a chéile le húsáid antaibheathach mar thionscnóirí fáis, atá i bhfeidhm sa tSile ó 2018 i leith; ag tathant ar an gCoimisiún leas iomlán a bhaint as na forálacha comhair atá sa chaibidil sin agus malartú faisnéise maidir le cleachtais nuálacha feirmeoireachta a éascú ionas go mbainfear amach iarrachtaí inbhuanaitheachta AE maidir le maolú ar an athrú aeráide, maidir leis an mbithéagsúlacht agus maidir le cosaint an chomhshaoil; á chur i bhfios, áfach, nach dtéann an chaibidil thar fhorálacha maidir le comhar;
7. á chur i bhfios go láidir gur gá go n-áireofaí leis an gcomhaontú sin agus le gach comhaontú saorthrádála eile arna shíniú ag AE sásra eintitis aonair an Aontais, lena seachnófaí ar gach Ballstát prótacal a shíniú chun táirgí agraibhia a onnmhairiú chuig tríú tír agus, ar an gcaoi sin, feabhas a chur ar acmhainneacht fhoriomlán onnmhairithe na gcomhaontuithe agus laghdú a dhéanamh ar ualach agus ar chostais nach bhfuil gá leo;
8. á áitiú nach mór do tháirgeoirí de chuid na Sile a onnmhairíonn chuig AE caighdeáin táirgthe a chur i bhfeidhm atá coibhéiseach le caighdeáin fheirmeoirí AE maidir le sábháilteacht agus cáilíocht bia agus beatha, inrianaitheacht, inbhuanaitheacht, leas ainmhithe agus úsáid táirgí íocshláinte tréidliachta agus fiteashláintíochta, lena n-áirítear ábhair fhrithmhíocróbacha; á iarraidh ar an bhFochoiste maidir le córais bia inbhuanaithe teacht ar chomhaontú maidir le gníomhaíochtaí chun é sin a bhaint amach; á iarraidh ar an gCoimisiún creat faireacháin leormhaith a mholadh agus tuairisciú do Pharlaimint na hEorpa go tráthúil maidir leis an dul chun cinn atá déanta maidir le caighdeáin táirgthe atá coibhéiseach le AE a chur i bhfeidhm maidir le hallmhairí na Sile; á chur i bhfios go láidir nach mór machaire comhréidh a bheith ina réamhriachtanas do gach comhaontú trádála maidir le hearraí talmhaíochta chun leasanna fheirmeoirí, tháirgeoirí agus thomhaltóirí na hEorpa a chosaint; á iarraidh go n-áireofaí bearta scáthánacha go cuí i ngach rialachán ábhartha de réir mar a dhéanann an tAontas a chaighdeáin talmhaíochta a uasghrádú agus a nuashonrú, lena n-áirítear maidir le leas ainmhithe;
9. ag moladh ár gcomhpháirtithe Sile as a dtiomantas comhoibriú leis an Aontas maidir le soláthairtí amhábhair criticiúil, lena gcabhraítear le hathléimneacht an Aontais i réimse na cosanta, an fhuinnimh, an iompair agus an bhonneagair dhigitigh nua-aimseartha a mhéadú, le tairbhí indíreacha d'earnáil na talmhaíochta;
10. ag spreagadh AE agus na Sile machnamh a dhéanamh ar chomhar déthaobhach nó iltaobhach i bhforbairt cleachtas táirgthe atá inbhuanaithe agus freagrach ó thaobh an chomhshaoil de agus i malartú dea-chleachtas sa taighde, sa nuálaíocht agus san fhorbairt theicneolaíoch; á chur in iúl gur geal léi go bhfuil sé ar intinn ag an dá pháirtí saineolas a mhalartú maidir le caighdeáin leasa ainmhithe a fhorbairt agus a chur chun feidhme; ag tathant ar an dá pháirtí rannpháirtíocht ghníomhach na sochaí sibhialta a áirithiú i gcur chun feidhme an Chreat-Chomhaontaithe Ardleibhéil, go háirithe trí

ghrúpaí comhairleacha baile; á iarraidh ar an dá pháirtí a áirithiú go mbunófar go pras grúpaí comhairleacha baile atá éifeachtach agus cothrom agus a áirithiú go gcuirfear a dtuairimí san áireamh ar bhealach trédhearcach sna comhairliúcháin idir rialtais dá bhforáiltear sa Chreat-Chomhaontú Ardleibhéal.

IARSCRÍBHINN:: NA hEINTITIS NÓ NA DAOINE ÓNA bhFUAIR AN RAPÓIRTÉIR IONCHUR

Dearbhaíonn an Rapóirtéir faoina fhreagracht eisiach nach bhfuair sé ionchur ó aon eintiteas ná ó aon duine atá le lua san Iarscríbhinn seo de bhun Airteagal 8 d'Iarscríbhinn I a ghabhann leis na Rialacha Nós Imeachta.

FAISNÉIS MAIDIR LE GLACADH SA CHOISTE AR IARRADH TUAIRIM AIR

Riail 58 – An nós imeachta comhchoiste Dáta a fógraíodh sa seisiún iomlánach	19.10.2023
Dáta an ghlactha	7.12.2023
Toradh na vótála críochnaithí	+: 22 –: 4 0: 5
Feisirí a bhí i láthair ag an vótáil chríochnaitheach	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Carmen Avram, Benoît Biteau, Franc Bogovič, Daniel Buda, Asger Christensen, Ivan David, Jérémy Decerle, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Colm Markey, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Juozas Olekas, Bert-Jan Ruissen Anne Sander
Comhaltaí ionaid a bhí i láthair ag an vótáil chríochnaitheach	Claude Gruffat, Peter Jahr, Gabriel Mato, Dan-Ștefan Motreanu, Michaela Šojdrová, Thomas Waitz
Comhaltaí ionaid faoi Riail 209(7) a bhí i láthair don vótáil chríochnaitheach	Vlad Gheorghe, Eric Minardi

VÓTÁIL CHRÍOCHNAITHEACH LE GLAO ROLLA SA CHOISTE AR IARRADH TUAIRIM AIR

22	+
CLE	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen
ID	Gilles Lebreton, Eric Minardi
PPE	Franc Bogovič, Daniel Buda, Herbert Dorfmann, Peter Jahr, Norbert Lins, Colm Markey, Gabriel Mato, Marlene Mortler, Dan-Ștefan Motreanu, Michaela Šojdrová
Renew	Asger Christensen, Vlad Gheorghe, Martin Hlaváček, Ulrike Müller
S&D	Clara Aguilera, Carmen Avram, Camilla Laureti, Juozas Olekas

4	-
ID	Ivan David
PPE	Anne Sander
The Left	Luke Ming Flanagan
Na Glasaigh/SCE	Benoît Bîteau

5	0
Renew	Jérémy Decerle
Na Glasaigh/SCE	Claude Gruffat, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Thomas Waitz

Eochair do na siombailí a úsáidtear:

+ : i bhfabhar

- : i gcoinne

0 : staonadh: